

Бондарь Т.В.
студентка групи ПА-22-м
Глевацька Н.М.,
кандидат економічних наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА МУНІЦИПАЛЬНОМУ РІВНІ

Охорона здоров'я є однією з ключових галузей, що впливає на добробут і соціальну стабільність суспільства. Відповідно статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» мережа закладів охорони здоров'я це сукупність закладів охорони здоров'я, що забезпечують потреби населення у медичному обслуговуванні на відповідній території [2].

Виділимо три рівні системи управління охороною здоров'я в Україні, а саме:

- державний (Міністерство охорони здоров'я України);
- регіональний (обласні департаменти охорони здоров'я);
- місцевий або муніципальний (органи місцевого самоврядування).

Органи місцевого самоврядування відіграють важливу роль в управлінні охороною здоров'я, оскільки вони наближені до потреб населення громади та можуть ефективніше та раціональніше координувати використання трудових, матеріальних, фінансових ресурсів закладів охорони здоров'я, швидше реагувати на запити та потреби громади, вживати відповідних заходів, які впливатимуть на здоров'я мешканців.

Відповідно до чинного законодавства можна виділити такі основні функції органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я, а саме:

– забезпечення в межах наданих повноважень доступності і безоплатності медичного обслуговування на відповідній території (стаття 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [3]);

– здійснення управління комунальними закладами охорони здоров'я, організація їх матеріально-технічного, кадрового та фінансового забезпечення (стаття 14 Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я» [2] та стаття 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [3]);

– реалізація місцевих програм розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я та надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення (стаття 89 Бюджетного кодексу України [1]);

– організація ведення обліку, здійснення первинного аналізу показників здоров'я населення (стаття 13 Закону України «Про систему громадського здоров'я» [4]);

– виконання місцевих програм громадського здоров'я (стаття 13 Закону України «Про систему громадського здоров'я» [4]);

– реалізація державної політики в галузі охорони здоров'я.

Органи місцевого самоврядування здійснюють управління системою охороною здоров'я безпосередньо та призначаючи керівників закладів, надаючи їм певні повноваження.

Варто зазначити, що управління охорони здоров'я відрізняється від управління іншими галузями, оскільки має свої визначні особливості, такі як специфіка медичних послуг, соціальна спрямованість, регуляторні вимоги та відповідальність, зокрема за життя людей, швидкі зміни в потребах населення, високі стандарти якості та безпеки тощо.

Також свою специфіку має і управління самими закладами охорони здоров'я, які функціонують у формі комунальних некомерційних підприємств. Управління такими підприємствами передбачає особливий баланс між соціальною місією, фінансовою стійкістю та ефективністю. Це вимагає орієнтації на потреби громади, гнучкості, прозорості та здатності до адаптації в умовах постійних змін у сфері охорони здоров'я.

Стан охорони здоров'я на муніципальному рівні значною мірою залежить від ефективності управлінських процесів, які включають планування, фінансування, кадрову політику, комунікації з громадськістю та координацію з іншими рівнями влади.

Ключовою функцією управління є планування в системі охорони здоров'я, зокрема стратегічне.

Вибір стратегії розвитку закладами охорони здоров'я значною мірою залежить від реформи охорони здоров'я, яка впроваджується на державному рівні. Реформа впливає на фінансування, організаційну структуру, доступ до ресурсів та можливості для інновацій, що, в свою чергу, визначає можливості для кожного закладу та його напрямки розвитку.

Галузь охорони здоров'я вже більше десяти років знаходиться в стадії реформування та трансформації. Для прикладу, розглянемо основні ключові етапи реформи:

1. Зміна системи фінансування галузі шляхом запровадження цільового фінансування з державного бюджету у вигляді медичної субвенції (2015 рік).

Щорічний обсяг медичної субвенції не покривав потреби закладів охорони здоров'я, як наслідок, постійна заборгованість із виплати заробітної плати працівникам. Під тиском обставин майже всі заклади охорони здоров'я вимушені були обрати стратегію виживання, основними елементами такої якої були оптимізація витрат, раціоналізація кадрів, фокус на пріоритетних медичних послугах тощо.

2. Автономізація закладів охорони здоров'я та перехід на новий механізм фінансування за принципом «гроші ходять за пацієнтом» (2017-2019 роки).

Комунальні заклади охорони здоров'я змінили організаційно-правову форму з комунальних установ на комунальні некомерційні підприємства, а також принципи їх управління та, враховуючи надану можливість розвиватися, збільшення надходжень фінансових ресурсів, стали конкурентоспроможними. Стратегія цього етапу - стабілізації, а в подальшому зростання, які орієнтовані на залучення та утримання пацієнтів, підвищення якості та доступності медичних послуг, розширення їх спектру.

3. Створення спроможної мережі госпітальних округів (2023 рік).

Госпітальний округ формується у межах області, а кластери у межах району. У спроможну мережу входять надкластерні, кластерні, заклади охорони здоров'я, що дозволяє зосередити медичні ресурси в ключових центрах та зменшити дублювання функцій у різних закладах.

Стратегія централізації у результаті формування госпітальних округів орієнтована на підвищення ефективності та якості медичних послуг шляхом об'єднання ресурсів та оптимізації роботи закладів охорони здоров'я. Основні елементи такої стратегії включають оптимізацію та концентрацію медичних послуг, зниження витрат і усунення дублювання, покращення логістики та маршрутизації пацієнтів тощо.

Отже, управління охороною здоров'я на муніципальному рівні є комплексним і багатогранним процесом, що потребує системного підходу, орієнтованості на потреби суспільства, ефективного використання фінансових, кадрових, комунікаційних та інших ресурсів.

У світлі постійних змін у законодавстві, вибір оптимальної стратегії розвитку охорони здоров'я на муніципальному рівні набуває ще більшої актуальності та складності. Зважаючи на динамічність правового поля, управління повинно бути гнучким і адаптивним, здатним швидко реагувати на нові законодавчі вимоги. Це дозволить забезпечити стійкий розвиток системи охорони здоров'я, поліпшити якість надання медичних послуг і відповідати потребам населення.

Література:

1. Бюджетний кодекс України
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
4. Закон України «Про систему громадського здоров'я»